

יחסי הגומלין בין חיקוי קולי-מוטורי מתואם ובין התפתחות של פעוטות

איילת בן-ששון, רוני שמלצר

איילת בן-ששון, OT, ScD, החוג לריפוי בעיסוק, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.
רוני שמלצר, OT, MSc, התפתחות הילד, המרכז הרפואי לגליל, נהריה. מתי"א עכו, משרד החינוך.

מילות מפתח: חיקוי, תיאום קולי - מוטורי, פעוטות, התפתחות מוטורית, התפתחות שפתית

תקציר

רקע: פעוטות לומדים באופן טבעי דרך חיקוי של גירויים רב-חושיים. המחקר נועד (1) לאפיין את יכולת החיקוי של פעוטות מבחינת הפרמטרים המוטוריים ו/או הקוליים של רצף פעולות שמוצג עם או ללא חפץ ביד (2) ולבחון את הקשר בין חיקוי קולי-מוטורי להתפתחות שפתית ומוטורית. **שיטה:** שישים וארבעה פעוטות בני 12-14 חודשים (ממוצע=12.48, ס.ת.=0.67) השתתפו במחקר, 12 מתוכם היו בסיכון לאוטיזם. הפעוטות התבקשו לחקות רצף פעולות שהודגמו עם קולות. מטלות החיקוי נלקחו מן ה-Autism Observation Scale for Infant וכללו: תיפוף ידיים, תיפוף מקל והקפצת בובת כבשה. כל מטלה קודדה בהתאם לחיקוי פעולה אחת, חיקוי רצף פעולות, חיקוי קול יחיד, חיקוי רצף קולות וחיקוי קולי-מוטורי מתואם. בנוסף, הועבר מבחן סולמות המאלן ללמידה מוקדמת. **ממצאים:** 95% מן הפעוטות הראו יכולת חיקוי מוטורי, 47% הראו חיקוי קולי ו-20% הראו חיקוי מוטורי-קולי מתואם. חיקוי פעולות עם חפץ (תיפוף מקל והקפצת כבשה) הניב ציוני חיקוי גבוהים יותר באופן מובהק מחיקוי פעולות ללא אובייקטים (תיפוף ידיים). לא נמצאו הבדלים בחיקוי בין פעוטות בסיכון לאוטיזם לשאר המדגם. חיקוי קולי היה קשור באופן מובהק להתפתחות הבעה שפתית ומוטוריקה עדינה במבחן המאלן, אבל לא נמצא קשר מובהק לחיקוי מוטורי. **מסקנות:** פעוטות מראים העדפה לייצוג מוטורי של פעולות כאשר בו-זמנית מופיע גירוי קולי, פעולות עם חפצים מקדמים חיקוי. לממצאים אלו השלכות להבנת מנגנוני החיקוי ולפיתוח מטלות חיקוי מותאמות מבחינה התפתחותית.